

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 2 grudnia 2013 r.

KRASP/279/2013

Szanowny Pan
Prof. Marek Ratajczak
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr WKP.7000.17.2013 z dnia 8 października 2013 r. w załączeniu przesyłam opinię Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczącą dokumentu „Objaśnienia projektu budżetu w zakresie szkolnictwa wyższego oraz w części 38 – Szkolnictwo wyższe do projektu ustawy budżetowej na rok 2014”.

Z wyrazami szacunku,

Prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Przewodniczący KRASP

Opinia
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2014
w części dotyczącej szkolnictwa wyższego

Opinia dotyczy dokumentu „Objaśnienia projektu budżetu w zakresie szkolnictwa wyższego oraz w części 38 - Szkolnictwo wyższe do projektu ustawy budżetowej na rok 2014”, przekazanego przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. Marka Ratajczaka, w piśmie z dn. 8 października 2013 r.

Dokument ten składa się z trzech części:

- I. Projekt budżetu na rok 2014 w zakresie szkolnictwa wyższego,
- II. Projekt budżetu na 2014 r. w części 38 - Szkolnictwo wyższe
- III. Projekt budżetu zadaniowego na 2014 r. w części 38 - Szkolnictwo wyższe.

Ponadto, dokument ten zawiera Zestawienie tablic.

Niniejsza opinia dotyczy w zasadzie części I „Projekt budżetu na rok 2014 w zakresie szkolnictwa wyższego”, ma ona bowiem charakter syntetyczny - obejmuje szkolnictwo wyższe jako całość, choć zawiera też podstawowe informacje dotyczące planowanych nakładów budżetowych z uwzględnieniem finansowania i współfinansowania z udziałem UE, w podziale na MNiSW oraz inne resorty sprawujące nadzór nad uczelniami publicznymi, a także środków publicznych służących zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym finansowaniu niektórych zadań realizowanych przez uczelnie niepubliczne.

Jako wysoce pozytywny należy odnotować fakt, że - mimo generalnie trudnej sytuacji finansów publicznych i związanej z tym potrzeby ograniczania deficytu budżetowego - w projekcie budżetu zakłada się wzrost w roku 2014 łącznych wydatków na szkolnictwo wyższe - z uwzględnieniem finansowania i współfinansowania projektów z udziałem środków UE - do poziomu 14.117 mln zł¹. Oznacza to powiększenie nominalnego poziomu tego finansowania o 10,6% w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2013, a o 11,6% w stosunku do budżetu nowelizowanego.

Z uznaniem należy też odnotować, że w ramach części 83 - Rezerwy celowe zaplanowano w projekcie ustawy budżetowej rezerwy celowe:

- "Środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników szkół wyższych" w kwocie 953 mln, oraz
- "Skutki zmian systemowych" w kwocie 41 mln.

KRASP wyraża przekonanie, że - podobnie jak mijającym roku budżetowym - mimo że pozycje te zostały zapisane w części „Rezerwy celowe”, zostaną one faktycznie uruchomione, tym bardziej że wola polityczna ustawodawcy została w tym zakresie pośrednio, ale jednoznacznie potwierdzona w projekcie nowelizacji rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej w związku z realizacją drugiego (2014) i trzeciego (2015) etapu wzrostu wynagrodzeń w uczelniach publicznych.

Mimo przewidywanego wzrostu, nadal niski na tle średniej dla krajów OECD - ok. 1,1% - pozostaje udział w PKB wydatków w dziale 803 - szkolnictwo wyższe (ma on wynieść 0,82%, uwzględniając łącznie środki budżetu państwa i środki europejskie). Udział działu "szkolnictwo wyższe" w wydatkach na szkolnictwo wyższe z budżetu ma wynieść przy tym

¹ wszystkie liczby zaokrąglono do pełnych milionów (złotych)

81,5%, a z uwzględnieniem finansowania i współfinansowania z UE - 96,4%. KRASP wyraża nadzieję, że po okresie systematycznego spadku udziału wydatków publicznych na szkolnictwo wyższe (z uwzględnieniem - skądinąd bardzo niewielkich - wydatków samorządów terytorialnych) z poziomu 0,99% do poziomu 0,67% w latach 2005-2011, zapoczątkowany w roku 2012 wzrost tego udziału - co będzie oznaczać także rosnący bezwzględny poziom finansowania w warunkach wzrostu gospodarczego - jest tendencją trwałą. Pozwoli to na stopniowe zmniejszanie luki dzielącej nas w tym zakresie od większości krajów OECD.

W istniejącej trudnej sytuacji budżetowej należy zaakceptować, że pomoc materialna dla studentów i doktorantów wzrasta, a w zasadzie jest waloryzowana prognozowanym średniorocznym wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych - CPI (102,4%) i wyniesie w związku z tym 1.725 mln, co w istocie oznacza stałą jej wartość w ujęciu realnym.

Powyższa zasada waloryzacji w odniesieniu do wydatków majątkowych ma skutkować wzrostem bezpośredniego finansowania z budżetu państwa wydatków majątkowych do poziomu 424 mln zł. Uznajemy, że jest to wielkość zdecydowanie zbyt niska, zwłaszcza w konfrontacji z ogromem potrzeb uczelni publicznych w zakresie modernizacji i restrukturyzacji majątku trwałego, w dużym stopniu powodowanej także brakiem finansowania w dotacji stacjonarnej dla szkół wyższych amortyzacji budowli. Ten niedostatek jest szczególnie dramatyczny, jeśli uwzględnić fakt, że z ogólnej kwoty 424 mln zł na wydatki majątkowe aż 165 mln zł, czyli ok. 39%, służyć ma finansowaniu programów wieloletnich realizowanych przez dwie uczelnie: Uniwersytet Jagielloński (120 mln zł) oraz Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu (45 mln zł). Oznacza to, że na wszystkie inne zadania tego typu pozostaje zaledwie 260 mln zł, z czego w budżecie MNiSW - 138 mln zł.

Bardziej optymistycznie należy ocenić sytuację, jeśli chodzi o wsparcie budżetowe dla projektów finansowanych ze środków budżetów europejskich: PO Kapitał Ludzki, PO Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalnych Programów Operacyjnych. I tak, przy łącznym finansowaniu i współfinansowaniu projektów z udziałem środków UE przewidzianym na poziomie 944 mln, z czego w budżecie MNiSW 910 mln, z budżetu państwa planuje się wydatkowanie 183 mln zł, z czego z budżetu MNiSW 168 mln.

KRASP pozytywnie odnotowuje też fakt, że w projekcie ustawy budżetowej na rok 2014 przewidziano kwotę 241 mln zł na realizację zadań projakościowych w obszarze dydaktyki. Podobnie, na pozytywne podkreślenie zasługuje fakt, że o ile w budżecie na rok 2012 te ostatnie zadania mogły być finansowane z rezerwy budżetowej (pozycja nr 54), to w budżecie na rok 2014 finansowanie zadań projakościowych dla najlepszych jednostek organizacyjnych uczelni publicznych i niepublicznych ma charakter bezpośredni w ramach budżetu - część 38 (szkolnictwo wyższe), rozdział 80211 - zadania projakościowe.

W projekcie budżetu na rok 2014 w zakresie szkolnictwa wyższego, w punkcie 7 (Przychody pozadotacyjne działalności dydaktycznej w uczelniach publicznych), stwierdza się, iż uczelnie zakładają osiągnięcie przychodów pozadotacyjnych pochodzących z działalności dydaktycznej na poziomie ok. 4 mld zł, w tym z opłat za świadczone usługi edukacyjne na poziomie ok. 2 mld zł, z czego w uczelniach publicznych nadzorowanych przez MNiSW na poziomie ok. 1,5 mld zł. Kwoty te wydają się jednak przeszacowane, gdyż w świetle badania przeprowadzonego przez Uniwersytet Warszawski ta ostatnia kwota była już w roku 2011 około dwukrotnie niższa, a wobec spadku liczby studentów niestacjonarnych w dwóch kolejnych latach (2012 i 2013) musiała ulec dalszemu obniżeniu. Tendencja ta będzie skutkować nie tylko zmniejszaniem się łącznych dochodów publicznych szkół wyższych, ale i pogłębianiem się ich trudności w zakresie płynności finansowej.

KRASP z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż - podobnie jak w roku budżetowym 2013 - w projekcie budżetu na rok 2014 w budżecie zadaniowym w szerokim zakresie pojawia się budżet w części 38 - Szkolnictwo wyższe. Oprócz Zadania 3.2 (szkolnictwo wyższe), które jest częścią Funkcji 3 - Edukacja, wychowanie i opieka, zawiera się on również w zakresach

innych funkcji: Funkcji 11 - Bezpieczeństwo i nienaruszalność granic, Funkcji 15 - Polityka zagraniczna, Funkcji 16 - Sprawy obywatelskie, Funkcji 20 - Zdrowie oraz Funkcji 22 - Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna. Podstawowe znaczenie z punktu finansowania szkolnictwa wyższego ma oczywiście Zadanie 3.2, dotyczące bezpośrednio i w całości szkolnictwa wyższego.

Szersze ustosunkowanie się do projektu budżetu zadaniowego w części dotyczącej szkolnictwa wyższego wymagałoby bardzo obszernej analizy, wykraczającej poza ramy objętościowe niniejszej opinii. Ograniczamy się zatem do jednej, strategicznej - naszym zdaniem - kwestii. Uważamy mianowicie, iż obok celu zadania priorytetowego sformułowanego w ramach Zadania 3.2 (Szkolnictwo wyższe) – „Zapewnienie dostępu do edukacji na poziomie wyższym”, w budżecie zadaniowym powinien pojawić się również cel drugi - „Poprawa jakości kształcenia i lepsze dostosowanie kwalifikacji i kompetencji absolwentów do wymagań rynku pracy”. Stosownie do tego powinny zostać również sformułowane w budżecie zadaniowym mierniki służące ocenie realizacji tego celu. Traktujemy to także jako postulat odnośnie do projektu budżetu zadaniowego na rok 2015, deklarując zarazem gotowość Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich do współpracy z MNiSW w tym zakresie.